

บทที่ 1

บริษัท : การจัดตั้งและการดำเนินงาน

การดำเนินธุรกิจอาจจัดให้อยู่ในรูปแบบได้อ่าย่างใดอย่างหนึ่งใน 3 ลักษณะต่อไปนี้ คือ

1. ธุรกิจเจ้าของคนเดียว (Sole Proprietorship)
2. ห้างหุ้นส่วน (Partnership)
3. บริษัทจำกัด (Corporation)

บริษัทจำกัดเป็นนิติบุคคลที่มีลักษณะการระดมทุน การจัดตั้ง การบริหารงานตลอดจนข้อมังกับและวิธีการดำเนินงานแตกต่างไปจากธุรกิจเจ้าของคนเดียวและห้างหุ้นส่วน กล่าวคือ เป็นการระดมทุนจากบุคคลจำนวนมาก ผู้ลงทุนจะอยู่ในฐานะของผู้ถือหุ้น ซึ่งไม่มีหน้าที่ในการบริหารงานบริษัท การบริหารงานจะดำเนินการโดยคณะกรรมการบริษัท ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากผู้ถือหุ้น ผู้ถือหุ้นจะได้รับผลตอบแทนจากส่วนผลกำไรเมื่อบริษัทได้มีการประกาศจ่ายให้เป็นคราว ๆ ไป บริษัทจำกัดจะต้องดำเนินการตามข้อบังคับของบริษัท และตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในหมวดที่ว่าด้วยบริษัทจำกัดเป็นสำคัญ

สำหรับการบัญชีของบริษัทจำกัดจะมีส่วนที่แตกต่างไปจากธุรกิจเจ้าของคนเดียวและห้างหุ้นส่วนก็เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับส่วนของผู้เป็นเจ้าของ คือในส่วนที่เกี่ยวกับการขายหุ้น และการแบ่งผลกำไรเท่านั้น ส่วนการดำเนินการต่าง ๆ ก็มีวิธีการบันทึกรายการทางบัญชี เช่นเดียวกับธุรกิจประเภทอื่น

อย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะเริ่มศึกษาวิธีการบันทึกรายการบัญชีต่าง ๆ ของบริษัทจำกัดเป็นต้องศึกษาถึงลักษณะของบริษัท และข้อบังคับตามกฎหมายที่สำคัญ ๆ เสียก่อน ซึ่งในบทนี้จะได้ทำการศึกษาเรื่องต่อไปนี้ คือ

1. คำจำกัดความของคำว่า “บริษัทจำกัด”
2. ลักษณะของบริษัท
3. ข้อบังคับของกฎหมายว่าด้วย “บริษัทจำกัด”
4. การจัดตั้งบริษัท
5. ค่าใช้จ่ายจัดตั้งบริษัท

6. หุ้นของบริษัท
7. มูลค่าและราคาขายหุ้น
8. แบบของหุ้น
9. ทะเบียนหุ้น
10. ส่วนของผู้ถือหุ้น
11. คำสัพท์ต่าง ๆ เกี่ยวกับหุ้น

หลังจากศึกษาจนบทที่ 1 แล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายได้ว่าบริษัทก็ออะไร มีลักษณะสำคัญอะไรบ้าง
2. ลำดับขั้นตอนในการกระบวนการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทได้
3. แยกแยะค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการจัดตั้งบริษัทได้
4. อธิบายได้ว่าหุ้นของบริษัทมีกี่ประเภท อะไรบ้าง

คำจำกัดความของคำว่า “บริษัทจำกัด”

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1096 ได้ให้คำจำกัดความของบริษัทจำกัดไว้ดังนี้ “อันว่าบริษัทจำกัดนั้นคือ บริษัทประเภทหนึ่งซึ่งจัดตั้งขึ้นด้วยการแบ่งทุนเป็นหุ้นมีมูลค่าหุ้นละเท่า ๆ กัน ผู้ถือหุ้นต่างรับผิดชอบเดียวกันเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนยังส่งให้ไม่ครบมูลค่าหุ้นที่ตนถือ”

จากคำจำกัดความดังกล่าวจะเห็นได้ว่า บริษัทจำกัดนั้นจะต้องมีคุณลักษณะ 3 ประการ คือ

1. มีทุนแบ่งเป็นหุ้น เงินทุน (Capital) ของบริษัทจะอยู่ในรูปของหุ้น (Stock or Share) ซึ่งอาจจะแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ หุ้นบุริมสิทธิ (Preferred Stock) และหุ้นสามัญ (Common Stock) ซึ่งจะได้อธิบายในตอนต่อไป ผู้ที่นำเงินมาลงทุนในบริษัท จะอยู่ในฐานะเป็นผู้ถือหุ้น (Stockholder or Shareholder)

2. หุ้นแต่ละหุ้นจะต้องมีมูลค่าเท่า ๆ กัน ในประเด็นนี้กฎหมายก็มิได้บังคับว่า มูลค่าหุ้นนั้นจะมีมูลค่ามากน้อยเท่าไร เพียงแต่กำหนดไว้ว่ามูลค่าหุ้นนั้นจะต้องไม่ต่ำกว่าหุ้นละห้าบาท¹ นอกจากนั้นแต่ละบริษัทจะจดทะเบียนหุ้นจำนวนมากหรือน้อยเท่าไรก็ได้ แต่จะต้อง

---

¹ ปพพ. มาตรา 1117

ไม่น้อยกว่า 7 หุ้น ทั้งนี้ เพระกฏหมายกำหนดไว้ว่าการจัดตั้งบริษัทจะต้องมีบุคคลตั้งแต่เจ็ดคนขึ้นไปเป็นผู้เริ่มก่อการ และผู้เริ่มก่อการทุกคนต้องลงชื่อชื่อหุ้น ๆ หนึ่งเป็นอย่างน้อย²

3. ผู้ถือหุ้นต่างรับผิดชอบจำกัดเพียงจำนวนเงินที่ตนยังส่งให้ไม่ครบมูลค่าหุ้นที่ตนถือในข้อเนื้อหาความว่าผู้ถือหุ้นนั้นจะต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่จะเกิดขึ้นแก่บริษัทจำกัดเพียงเท่ามูลค่าหุ้นที่ตนถืออยู่ ถ้าผู้ถือหุ้นได้ชำระเงินค่าหุ้นในบริษัทครบแล้ว เจ้าหนี้สามารถฟ้องร้องบริษัทเท่าจำนวนสินทรัพย์ที่มีอยู่ในบริษัทเท่านั้น จะมาฟ้องร้องยึดทรัพย์ส่วนตัวของผู้ถือหุ้นอีกไม่ได้ เเต่ถ้าผู้ถือหุ้นยังส่งให้ค่าหุ้นไม่ครบผู้ถือหุ้นจะต้องจ่ายส่วนที่ยังขาดอยู่ให้บริษัทจนครบจำนวน

ลักษณะของบริษัท

ลักษณะที่สำคัญของบริษัทพอสรุปได้ดังนี้

1. มีสภาพเป็นนิติบุคคล บริษัทสามารถที่จะจัดการงานต่าง ๆ เป็นเจ้าของหรือจำหน่ายโอนสินทรัพย์ ภูมิเมือง ตลอดจนทำนิติกรรมสัญญาต่าง ๆ ในนามของบริษัทเอง โดยให้กรรมการผู้มีอำนาจเป็นผู้ลงนาม การกระทำการดังกล่าวมีผลผูกพันกับบริษัทโดยผู้ถือหุ้นไม่ต้องรับผิดชอบเป็นส่วนตัวแต่อย่างใด

2. ความเป็นเจ้าของสามารถโอนเปลี่ยนมือได้ ตั้งได้ทราบแล้วว่าเจ้าของบริษัทจะอยู่ในรูปผู้ถือหุ้น ในการมีที่ผู้ถือหุ้นได้ไม่ประสงค์จะถือหุ้นนั้นต่อไป ก็สามารถขายหรือโอนหุ้นให้แก่ผู้อื่นได้โดยไม่มีผลทำให้ฐานะของบริษัทตามกฎหมายเปลี่ยนแปลงไป และในการมีที่ผู้ถือหุ้นตาย หุ้นนั้นก็ถือเป็นมรดกที่ตกทอดแก่ทายาทตามกฎหมาย หรือตามพินัยกรรมได้ แตกต่างกับกิจการเจ้าของคนเดียวหรือห้างหุ้นส่วน ซึ่งเจ้าของหรือผู้เป็นหุ้นส่วนคนหนึ่งคนใดตาย หรือลาออกจากบ้านมีผลทำให้กิจการหรือห้างหุ้นส่วนนั้นต้องยกเลิกไปตามกฎหมาย ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าธุรกิจที่จัดตั้งขึ้นในรูปของบริษัทย่อมมีอายุการดำเนินงานยาวนานกว่าธุรกิจประเภทอื่น เนื่องจากสถานะของผู้ถือหุ้นไม่ได้เป็นสาระสำคัญของบริษัทดังได้อธิบายไว้ข้างต้น

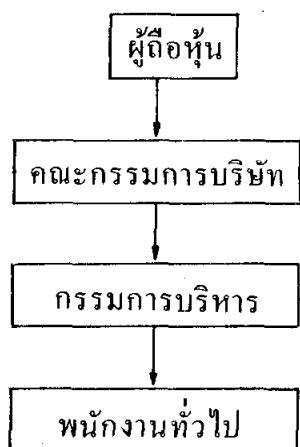
3. ผู้ถือหุ้นรับผิดชอบจำกัด ผู้ถือหุ้นแต่ละคนจะรับผิดในหนี้สินของบริษัทเพียงเท่ามูลค่าหุ้นที่ตนได้ถือไว้ ถ้าผู้ถือหุ้นได้ส่งเงินให้บริษัทครบจำนวนแล้ว เจ้าหนี้ของบริษัทไม่มีสิทธิมาฟ้องร้องให้ผู้ถือหุ้นชดใช้หนี้ส่วนที่ยังขาดอยู่ได้ แตกต่างกับกิจการเจ้าของคนเดียวหรือ

² ปพ. มาตรา 1097 และ 1100

ห้างหุ้นส่วน ซึ่งเจ้าของหรือผู้เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการจะต้องรับผิดชอบโดยไม่จำกัดจำนวน ก่อไว้ก็อเมื่อเจ้าหนี้ฟ้องยึดทรัพย์สินของกิจการมาชดใช้หนี้แล้วยังไม่พอ เจ้าหนี้มีสิทธิมาฟ้องยึดทรัพย์สินส่วนตัวได้อีก แต่เจ้าหนี้ของบริษัทจะทำเช่นนั้นไม่ได้

4. การระดมทุนทำได้ง่าย ในกรณีที่กิจการต้องการเงินลงทุนเป็นจำนวนมาก การจดทะเบียนในลักษณะบริษัทบ่มใจหางเงินทุนได้ง่ายกว่า ทั้งนี้ เพราะบริษัทสามารถที่จะหาผู้ลงทุนได้เป็นจำนวนมาก โดยการขายหุ้นให้กับผู้ต้องการลงทุนได้มากเท่าที่ต้องการ แต่ถ้าจดทะเบียนในลักษณะห้างหุ้นส่วน การจัดหาเงินลงทุนจะทำได้ยากกว่า ทั้งนี้ เพราะถ้ามีผู้ลงทุนเป็นจำนวนมาก จำนวนผู้เป็นหุ้นส่วนนี้จะมากขึ้นทำให้เกิดความยุ่งยากในการบริหารงาน เพราะหุ้นส่วนทุกคนมีสิทธิในการบริหารงานด้วยกันทั้งสิ้น

5. การบริหารงานอยู่ในรูปของคณะกรรมการ เจ้าของเงินทุนซึ่งได้แก่ผู้ถือหุ้นจะควบคุมการดำเนินงานของบริษัทโดยวิธีการแต่งตั้งคณะกรรมการเข้ามาเป็นผู้บริหารงานแทน คณะกรรมการของบริษัทจะมีจำนวนกี่คนก็ได้ แล้วแต่จะได้ตกลงกันไว้ในตอนจัดตั้งบริษัท คณะกรรมการบริษัทนี้ไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นผู้ถือหุ้นเสมอไป อาจจะเป็นบุคคลภายนอกที่มีความรู้ความสามารถได้รับแต่งตั้งเข้ามา ก็ได้ ซึ่งโดยลักษณะนี้ก็จะมีผลทำให้บริษัทสามารถคัดเลือกบุคคลหลายฝ่ายที่มีความสามารถเข้ามาช่วยบริหารงานของบริษัท คณะกรรมการบริษัทมีหน้าที่กำหนดนโยบายการดำเนินงานของบริษัท ว่าจ้างและแต่งตั้งพนักงานประจำบริษัท เพื่อทำหน้าที่ต่าง ๆ ให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนด และรายงานผลการดำเนินงานประจำปี ให้ผู้ถือหุ้นทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

ลักษณะดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้ถือหุ้นไม่มีสิทธิเข้ามาจัดการหรือบริหารงานในบริษัทแต่อย่างใด ในกรณีที่ผู้ถือหุ้นไม่พอใจในนโยบาย หรือผลการดำเนินงานของคณะกรรมการผู้ถือหุ้นก็ทำได้โดยการเรียกประชุมผู้ถือหุ้นและแต่งตั้งคณะกรรมการบริษัทใหม่ ซึ่งตามกฎหมายก็ได้กำหนดให้มีการประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการบริษัทใหม่ทุกปีเป็นปกติอยู่แล้ว

6. เสียภาษีเงินได้นิตบุคคล รายได้ประจำปีของบริษัทหลังจากหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ตามที่ประมวลรัษฎากรกำหนดแล้ว บริษัทจะต้องนำมารасเสียภาษีตามอัตราที่กำหนดไว้ก่อนจึงจะเหลือเป็นผลตอบแทนแก่ผู้ถือหุ้นซึ่งเราเรียกว่า “ภาษีเงินได้นิตบุคคล” ซึ่งจะถูกกำหนดไว้เป็นร้อยละของกำไรก่อนหักภาษี ปัจจุบัน (ตั้งแต่ปี 2535 เป็นต้นไป) ประมวลรัษฎากรกำหนดให้บริษัทหักด้เสียภาษีเงินได้นิตบุคคลร้อยละ 30 ของกำไรสุทธิก่อนหักภาษี³

ภาษีเงินได้นิตบุคคลเป็นภาษีที่เก็บจากผลกำไรประจำปีโดยไม่คำนึงว่าบริษัทจะได้แบ่งผลกำไรไปให้ผู้ถือหุ้นหรือยัง เมื่อใดก็ตามที่ผู้ถือหุ้นได้รับส่วนแบ่งผลกำไรนี้ไป ผู้ถือหุ้นก็จะต้องนำเงินมีผลส่วนที่ได้รับไปนี้ไปคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้นิตบุคคลธรรมดาก่อครั้งหนึ่ง แต่จะได้รับการเกรดิตภาษี 3 ใน 7 ของเงินปันผลที่ได้รับ

ในปีใดที่บริษัทดำเนินธุรกิจขาดทุน นอกจากบริษัทจะไม่ต้องเสียภาษีเงินได้นิตบุคคลนี้แล้ว บริษัทยังสามารถนำผลขาดทุนนี้ไปหักจากกำไรที่จะมีขึ้นในปีข้างหน้าได้ (แต่ไม่เกินระยะเวลา 5 ปี นับตั้งแต่ปีที่ขาดทุน)⁴ และจะจะนำกำไรหลังหักขาดทุนสะสมในส่วนที่ไม่เกินระยะเวลา 5 ปี นี้ไปเสียภาษีเงินได้นิตบุคคลประจำปีนั้น ๆ

7. ดำเนินงานตามข้อบังคับของบริษัท บริษัทหักด้วยจำนวนขึ้นในประเทศไทยจะต้องปฏิบัติงานตามข้อบังคับของบริษัทที่ได้จดทะเบียนไว้กับกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งข้อบังคับดังกล่าวจะต้องไม่ขัดกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยบริษัทจำกัด ในกรณีอื่นใดที่ข้อบังคับของบริษัทไม่ได้กำหนดไว้ บริษัทจะต้องยึดถือและปฏิบัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตั้งแต่นำตรา 1096 ถึง มาตรา 1273

³ “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 31) พ.ศ. 2534

⁴ ประมวลรัษฎากร, มาตรา 65 คร. ข้อ 12

ข้อบังคับของกฎหมายว่าด้วย “บริษัท”

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยบริษัทจำกัด มาตรา 1096 ถึงมาตรา 1273 ในส่วนที่มีผลต่อการจัดทำบัญชี ได้แก่

1. การเรียกชำระค่าหุ้น ปพ. มาตรา 1110 ได้กำหนดให้คณะกรรมการบริษัทที่ได้รับการแต่งตั้งจากที่ประชุมตั้งบริษัท เรียกให้ผู้เริ่มก่อการและผู้เข้าซื้อหุ้นทั้งหลายใช้เงินในหุ้นซึ่งจะต้องใช้เป็นตัวเงิน โดยเรียกหุ้นหนึ่งไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้าของมูลค่าหุ้น ตามที่ได้กำหนดไว้ในหนังสือซึ่งนบออกถาวรป่าวร่อง หรือหนังสือawanให้ซื้อหุ้น

2. การทำบัญชี ปพ. มาตรา 1196 และ 1197 ได้กำหนดให้บริษัทด้วยขั้นตอนดูลรวมทั้งนบกำไรขาดทุนอย่างน้อยครึ่งหนึ่งทุกรอบสิบสองเดือน และงบดุลนั้นจะต้องจัดให้มีผู้สอบบัญชีคืนหนึ่ง หรือหลายคนตรวจสอบเพื่อขออนุญาตในที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นภายใน 4 เดือน นับจากวันที่ลงในงบดูล งบดูลที่ได้จัดทำขึ้นนี้จะต้องส่งสำเนาไปให้ผู้ถือหุ้นทุกคนที่มีชื่อในทะเบียนผู้ถือหุ้นก่อนวันประชุมใหญ่ไม่น้อยกว่า 3 วัน

สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีนั้น บริษัทจะต้องจัดทำบัญชีตามประกาศของคณะกรรมการปฏิรูป ฉบับที่ 285 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน 2525 ส่วนแบบของการจัดทำรายงานนั้น ก็จะต้องจัดทำให้เป็นไปตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2519)⁶

3. การสอบบัญชี ปพ. มาตรา 1208–1210 ได้กำหนดให้ที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้น เป็นผู้แต่งตั้งผู้สอบบัญชี พร้อมทั้งกำหนดสินจ้างในการสอบบัญชีไว้ด้วย ผู้สอบบัญชีที่ได้รับแต่งตั้งนี้ จะต้องเป็นบุคคลภายนอกที่ไม่ได้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินงานของบริษัท เช่น ไม่เป็นกรรมการบริษัท ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของบริษัท เว้นเสียแต่จะเป็นเพียงผู้ถือหุ้นในบริษัท ซึ่งกฎหมายก็ยอมให้ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้สอบบัญชีได้ เพราะถือว่าลำพังการมีฐานะเป็นเพียงผู้ถือหุ้น ถือได้ว่าเป็นผู้ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียในบริษัท เพราะไม่สามารถเข้าไปจัดการงานของบริษัทได้แต่อย่างไร

4. การจ่ายเงินปันผล ปพ. มาตรา 1200 ได้บัญญัติว่า “การจ่ายเงินปันผลนั้นจะต้องคิดตามส่วนจำนวนซึ่งผู้ถือหุ้นได้ส่งเงินแล้วในหุ้นหนึ่ง ๆ เว้นแต่จะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น ในเรื่องหุ้นบุริมสิทธิ” หมายความว่า บริษัทจะต้องจ่ายเงินปันผลให้กับผู้ถือหุ้นสามัญคิดเป็นร้อยละของมูลค่าหุ้นที่ได้ส่งเงินให้บริษัทแล้ว จะคิดเป็นอย่างอื่นไม่ได้ แต่สำหรับหุ้นบุริมสิทธิ

⁶ ดูภาคผนวกท้ายเล่ม

นั้นสามารถจะจ่ายตามข้อตกลงที่ได้กำหนดไว้อย่างอื่นก็ได้ นอกจากนี้ ปพ. มาตรา 1201 ก็ได้กำหนดห้ามนิให้บริษัทประกาศจ่ายเงินปันผล เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากที่ประชุมใหญ่ อย่างไรก็ตาม กรรมการอาจจ่ายเงินปันผลระหว่างกาล (จ่ายเงินปันผลก่อนสิ้นรอบระยะเวลา นัญชี) ให้แก่ผู้ถือหุ้นได้เป็นครั้งคราว ถ้าปรากฏแก่กรรมการว่าบริษัทมีกำไรสมควรที่จะจ่ายได้ นอกจากนี้ ยังห้ามนิให้จ่ายเงินปันผลจากเงินประเภทอื่นออกจากเงินกำไร ในกรณีที่บริษัทขาดทุนก็ห้ามนิให้จ่ายเงินปันผลจนกว่าจะได้แก้ไขให้หายขาดทุนแล้ว

5. การจัดสรรเงินสำรอง ปพ. มาตรา 1202 ได้กำหนดไว้ว่าทุกคราวที่มีการประกาศจ่ายเงินปันผล บริษัทจะต้องจัดสรรเงินไว้เป็นทุนสำรองอย่างน้อยหนึ่งในสิบของจำนวนผลกำไรของบริษัทจนกว่าทุนสำรองนั้นจะมีจำนวนถึงหนึ่งในสิบของจำนวนทุนของบริษัท หรือมากกว่านั้นแล้วแต่จะได้ตกลงไว้ในข้อบังคับของบริษัท และในกรณีที่บริษัทขายหุ้น ซึ่งกว่ามูลค่า ส่วนที่สูงกว่ามูลค่าที่กฎหมายก็ยอมให้นั้นเข้าเป็นส่วนหนึ่งของเงินทุนสำรองได้

การจัดตั้งบริษัท

บริษัทจำกัด เกิดขึ้นได้จากการที่มีบุคคลตั้งแต่เจ็ดคนขึ้นไปดำเนินการในฐานะผู้เริ่มก่อการในการจัดตั้งบริษัท ซึ่งผู้เริ่มก่อการจะต้องดำเนินการตามลำดับขั้นดังต่อไปนี้

1. จัดทำหนังสือบริษัท์สนธิ ผู้เริ่มก่อการจะต้องจัดทำหนังสือบริษัท์สนธิและนำหนังสือบริษัท์สนธินี้ไปขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท ณ สำนักงานทะเบียนหุ้น กระทรวงพาณิชย์ หนังสือบริษัท์สนธิของบริษัทจำกัดจะต้องมีรายการตามที่กำหนดไว้ใน ปพ. มาตรา 1098 และมาตรา 1099 ดังนี้

- (1) ชื่อบริษัท
- (2) จังหวัดซึ่งเป็นที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ของบริษัท
- (3) วัตถุประสงค์ทั้งหลายของบริษัท
- (4) ข้อแสดงแสดงว่าความรับผิดชอบของผู้ถือหุ้นจะมีข้อจำกัด
- (5) จำนวนทุน จำนวนหุ้น และมูลค่าของหุ้นของบริษัทที่กำหนดไว้
- (6) ชื่อ ที่อยู่ อาราม และจำนวนหุ้นซึ่งถูกต้องตามกฎหมาย ไว้ของผู้เริ่มก่อการ การตั้งบริษัท (ซึ่งอย่างน้อยต้องมี 7 คน) และลายมือชื่อของผู้เริ่มก่อการนั้นทุกคน

(7) ชื่อ อายุ ที่อยู่ และลายมือชื่อของพยาน (อย่างน้อย 2 คน) ซึ่งรับรอง
ลายมือชื่อของผู้เริ่มก่อการขัดตั้งบริษัทตาม (6)

2. นัดประชุมบรรดาผู้เข้าชื่อหุ้น เมื่อผู้เริ่มก่อการได้ดำเนินการจดทะเบียน
หนังสือบริษัทสำหรับเรียบเรียงแล้วก็จะต้องนัดประชุมบรรดาผู้เข้าชื่อหุ้นของบริษัทเพื่อพิจารณา
ขัดตั้งบริษัท โดยดำเนินการดังนี้

(1) ผู้เริ่มก่อการคนใดคนหนึ่ง จัดทำหนังสือนัดประชุมดังนี้โดยกำหนด
วัน เวลา สถานที่และระบุน้ำหนาระการประชุม (เรื่องที่ประชุม) ส่งไปยังบรรดาผู้เข้าชื่อหุ้น
ของบริษัททุกคนก่อนวันประชุมอย่างน้อย 7 วัน

(2) หนังสือนัดประชุมนั้นต้องกำหนดวันประชุมหลังจากวันที่ที่ลงในหนังสือนัด
ประชุมไม่น้อยกว่า 7 วัน ในกรณีที่บริษัทมีหุ้นบุรินสิทธิ หรือหุ้นสามัญซึ่งออกให้เหมือนหนึ่ง
ว่าได้ใช้เงินเดือนมูลค่าหรือได้ใช้แต่บางส่วนแล้ว เพื่อแทนคุณค่าแรงงานหรือตอบแทน
ทรัพย์สินอย่างใดก็จะต้องกำหนดไว้ในหนังสือนัดประชุมให้ชัดเจนด้วย

(3) ผู้เริ่มก่อการต้องจัดส่งสำเนาหนังสือนัดประชุมดังกล่าวเข้าห้องต้นไปยังนาย
ทะเบียนโดยพัลส์ (ภายในวันที่ที่ลงในหนังสือนั้น หรืออย่างช้าในวันรุ่งขึ้น ทั้งนี้โดยจัดทำหนังสือ
นำส่ง และให้ผู้เริ่มก่อการผู้ขอจดทะเบียนลงทะเบียนมือชื่อรับรองสำเนาหนังสือนัดประชุมนั้นด้วย

3. ประชุมผู้ถือหุ้น เมื่อถึงวันประชุมตามที่ได้แจ้งไว้ในหนังสือนัดประชุม
แล้ว ผู้เริ่มก่อการต้องจัดให้มีการประชุมขึ้น ณ สถานที่ที่ได้แจ้งไว้ และต้องดำเนินการประชุม
ตามระเบียบวาระที่กำหนดไว้ ซึ่งตามมาตรา 1108 แห่ง ปพ. ได้กำหนดคุกิจการอันจะเพิ่มกระทำ
ให้ประชุมดังนี้

- (1) รับรองบัญชีรายชื่อ ฐานะ และสำนักของผู้เข้าชื่อหุ้น พร้อมทั้งจำนวนหุ้น
ซึ่งต่างกันได้ลงชื่อหุ้น
- (2) พิจารณาตั้งข้อบังคับของบริษัท
- (3) พิจารณาให้สัตยาบันแก่บรรดาคุกิจการที่ผู้เริ่มก่อการตั้งบริษัทได้กระทำ
และค่าใช้จ่ายซึ่งจำเป็นต้องจ่ายในการตั้งบริษัท
- (4) พิจารณาเรื่องหุ้น
- (5) พิจารณาเลือกตั้งกรรมการชุดแรกของบริษัท และกำหนดจำนวนกรรมการ
- (6) พิจารณาเลือกตั้งผู้สอบบัญชี และกำหนดค่าสินจ้าง
- (7) เรื่องอื่น ๆ (ถ้ามี)

มติของที่ประชุมตั้งบริษัทจะสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อที่ประชุมได้ลงมติโดยเสียงข้างมาก และมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนผู้เข้าชื่อหุ้นทั้งหมดซึ่งมีสิทธิลงคะแนนได้และคิดตามจำนวนหุ้นรวมกัน ได้ไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนหุ้นทั้งหมดด้วย

ผู้เริ่มก่อการ หรือผู้เข้าชื่อหุ้นจะออกเสียงลงคะแนนไม่ได้ ถ้าตนมีส่วนได้เสียโดยพิเศษ ในปัญหาที่ยกขึ้นวินิจฉัย (มาตรา 1109)

4. มอบภาระของบริษัทให้คณะกรรมการบริษัท เมื่อการประชุมตั้งบริษัทได้สำเร็จลงแล้ว ผู้เริ่มก่อการต้องมอบภาระของบริษัทให้แก่คณะกรรมการที่ได้รับเลือกตั้งจากที่ประชุมตั้งบริษัท

5. การเรียกชำระค่าหุ้น กรรมการของบริษัทจะเรียกให้ผู้เริ่มก่อการและผู้เข้าชื่อหุ้นทั้งหมดใช้เงินค่าหุ้นตามที่แต่ละคนถืออยู่ ซึ่งอาจจะเรียกให้ชำระค่าหุ้นครบตามมูลค่าหรืออาจจะเรียกให้ชำระบางส่วนก็ได้ ในกรณีที่เรียกให้ชำระบางส่วนจะต้องเรียกให้ชำระค่าหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้าของมูลค่าหุ้น (ปพพ. มาตรา 1110)

6. การจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท เมื่อเรียกให้ผู้ถือหุ้นชำระค่าหุ้นครบตามจำนวนที่เรียกแล้ว คณะกรรมการบริษัทจะไปดำเนินการขอจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทด้วย การจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทจำกัด จะต้องจดทะเบียนตามรายการดังต่อไปนี้

- (1) จำนวนหุ้นทั้งสิ้น ซึ่งได้มีผู้เข้าชื่อชื่อ หรือได้จัดตั้งออกให้แล้ว แยกให้ปรากฏว่า เป็นหุ้นสามัญ หรือหุ้นบุริมสิทธิ จำนวนเท่าใด
- (2) จำนวนหุ้นสามัญ หรือหุ้นบุริมสิทธิ ซึ่งออกให้เหมือนหนึ่งว่าได้ใช้เต็มค่าแล้ว หรือได้ใช้เต็บ้างส่วนแล้ว นอกจากที่ใช้เป็นตัวเงิน และหุ้นที่ได้ใช้เต็บ้างส่วนนั้นได้ใช้แล้วเพียงใด
- (3) จำนวนเงินที่ได้ใช้แล้วหุ้นละเท่าใด
- (4) จำนวนเงินที่ได้รับไว้เป็นค่าหุ้นรวมทั้งสิ้นเท่าใด
- (5) ชื่อ อาชีวะ และที่อยู่ของกรรมการทุกคน
- (6) จำนวนหรือชื่อกรรมการซึ่งจะลงชื่อเป็นสำคัญผูกพันบริษัทได้
- (7) ข้อแผลงแสดงว่าบริษัทได้ตั้งขึ้นโดยมีหรือไม่มีกำหนดอายุ
- (8) สถานที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่และสาขาทั้งปวง
- (9) รายการอย่างอื่นซึ่งเห็นสมควรจะให้ทราบแก่ประชาชน

(10) ตราของบริษัทจำกัด

(11) ข้อแสดงแสดงว่า บริษัทได้ตั้งขึ้นโดยมีหรือไม่มีข้อบังกัน

ค่าใช้จ่ายจัดตั้งบริษัท

ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นตั้งแต่เริ่มก่อการจดถิ่นวันจนกระทะเป็นจัดตั้งบริษัทถือเป็นค่าใช้จ่ายจัดตั้งบริษัท (Organization Costs) ทั้งสิ้น ค่าใช้จ่ายเหล่านี้ ได้แก่

1. ค่าเอกสาร สิ่งพิมพ์และแบบฟอร์มต่าง ๆ
2. ค่าธรรมเนียมจดทะเบียน
3. ค่าอากรแสตมป์
4. ค่าบริการจดทะเบียน
5. ค่าไปรษณีย์ในการติดต่อ
6. ค่าพาหนะของผู้เริ่มก่อการในการติดต่อ
7. ค่าตอบแทนผู้เริ่มก่อการ (ถ้ามี)
8. ค่าใช้จ่ายในการประชุม
9. ค่าใช้จ่ายในการขายหุ้น
10. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เหล่านี้จะถือเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดตั้งบริษัททั้งสิ้น ซึ่งผู้เริ่มก่อการจะต้องแสดงค่าใช้จ่ายจำนวนนี้ในที่ประชุมผู้ถือหุ้นอนุมัติในการประชุมผู้ถือหุ้นครั้งแรก ค่าใช้จ่ายจำนวนที่ได้รับอนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้นแล้วจะนำไปเดบิตไว้ในบัญชี “ค่าใช้จ่ายจัดตั้งบริษัท” ถือเป็นสินทรัพย์ไม่มีตัวตน (Intangible Asset) และจะค่อย ๆ ตัดจำนวนน้อยออกเป็นค่าใช้จ่ายประจำวันซึ่งจำนวนปกติก็จะตัดออกเป็นค่าใช้จ่ายประจำวันภายในระยะเวลา 3-5 ปีแรก ของการดำเนินงาน

หุ้นของบริษัท

หุ้นทุน (Capital Stock) ของบริษัทมีอยู่สองชนิด คือ

1. หุ้นบุริมนิธิ (Preferred Stock) และ
2. หุ้นสามัญ (Common Stock)

บริษัทที่จดทะเบียนจัดตั้งขึ้นจะต้องมีหุ้นสามัญเสมอ แต่อาจจะมีหุ้นบุริมสิทธิเพิ่มขึ้นด้วย หรือไม่ก็ได้ หันนี้แล้วแต่ข้อตกลงในขั้นตอนการจัดตั้งบริษัท ในกรณีที่มีหุ้นสองประเภท ผู้ถือหุ้นแต่ละประเภทจะได้รับสิทธิในฐานะผู้ถือหุ้นแตกต่างกัน แต่ผู้ถือหุ้นประเภทเดียวกัน แต่ละหุ้นจะได้รับสิทธิเท่าเทียมกันเสมอ

1. หุ้นบุริมสิทธิ (Preferred Stock) คือ หุ้นที่ผู้ถือหุ้นได้รับสิทธิพิเศษบางประการ ก่อนผู้ถือหุ้นสามัญ แต่จะจำกัดจำนวนตามที่ได้ตกลงกันไว้ตอนจดทะเบียน

1.1 สิทธิพิเศษของผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิ ได้แก่

ก) การได้รับส่วนแบ่งผลกำไรก่อน ในกรณีที่บริษัทมีการประกาศจ่ายเงินปันผล ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิจะได้รับเงินปันผลก่อนผู้ถือหุ้นสามัญ แต่จะจำกัดจำนวนไว้เป็นอัตราตายตัว ซึ่งมากน้อยเท่าไรขึ้นอยู่กับชนิดของหุ้นบุริมสิทธิ ซึ่งจะกล่าวในเดือนต่อไป

ข) การได้รับส่วนแบ่งกินทุนก่อน ในกรณีที่บริษัทเลิกกิจการและชำระบัญชี ทรัพย์สิน ของบริษัทที่ขายได้หลังจากชำระหนี้ได้กันเข้าหนี้เรียบร้อยแล้ว จะต้องแบ่งกินทุนให้กับผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิก่อนตามจำนวนเงินคืนทุน (Liquidation Value) ที่ได้ตกลงไว้ตอนจดทะเบียน หุ้น กรณีที่ไม่มีการตกลงกันเรื่องจำนวนเงินคืนทุนไว้ก่อนก็จะต้องคืนให้เท่ากับมูลค่าหุ้น (Par Value) เท่ากับที่ได้รับจึงจะตกเป็นส่วนคืนทุนของผู้ถือหุ้นสามัญ

1.2 ชนิดของหุ้นบุริมสิทธิ หุ้นบุริมสุทธิแบ่งออกเป็นหลายชนิด ได้แก่

ก) **หุ้นบุริมสิทธิชนิดสะสม (Cumulative Preferred Stock)** คือหุ้นบุริมสิทธิที่มีสิทธิในการรับเงินปันผลตามอัตราที่กำหนดไว้ทุกปี ในปีใดที่ไม่มีการประกาศจ่ายเงินปันผล หรือประกาศจ่ายแล้ว แต่จ่ายไม่ครบจำนวน ส่วนที่ยังขาดอยู่นี้จะได้รับยกยอดไปไว้รอจ่ายในปีที่มีการประกาศจ่ายเงินปันผลคราวต่อไป ตัวอย่างเช่น บริษัทออกหุ้นบุริมสิทธิ 5% สะสม ก็หมายความว่า บริษัทผูกพันที่จะจ่ายเงินปันผลให้ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิ 5% ทุกปี สมมุติว่า ครึ่งสุดท้ายบริษัทจ่ายเงินปันผลประจำปี 2527 ให้ผู้ถือหุ้นไปเรียบร้อย ปี 2528 และปี 2529 บริษัทไม่ได้ประกาศจ่ายเงินปันผล ต่อมาเมื่อสิ้นรอบระยะเวลาการดำเนินงาน ปี 2530 บริษัทประกาศจ่ายเงินปันผลให้กับผู้ถือหุ้น ในกรณีนี้บริษัทจะต้องจ่ายเงินปันผลให้ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิสะสมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 15% ของมูลค่าหุ้น (5% เป็นระยะเวลา 3 ปี คือ 2528, 2529 และ 2530) และถ้าหากว่า

จำนวนเงินปันผลที่ประกาศจ่ายหักสิ้นนั้นมากกว่า 15% ของมูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ ส่วนที่ขาดอยู่เท่าไรบริษัทก็จะต้องยกยอดไปจ่ายปีต่อ ๆ ไป

๒) หุ้นบุริมสิทธิชนิดไม่สะสม (Non-Cumulative Preferred Stock) คือหุ้นบุริมสิทธิที่มีสิทธิได้รับเงินปันผลตามอัตราที่กำหนดเฉพาะปีที่มีการประกาศจ่ายเงินปันผลเท่านั้น ปีใดที่บริษัทไม่ประกาศจ่ายเงินปันผล สิทธิในการรับเงินปันผลนั้นก็จะถูกยกเลิกไป จากตัวอย่างในวรรคแรก ถ้าเป็นหุ้นบุริมสิทธิ 5% ชนิดไม่สะสม ผู้ถือหุ้นมีสิทธิได้รับเงินปันผล ปี 2527 5% เท่านั้น สำหรับปี 2528 และ 2529 ก็ไม่มีสิทธิรับเงินปันผลแต่อย่างใด

๓) บุริมสิทธิชนิดร่วมรับ (Participated Preferred Stock) คือหุ้นบุริมสิทธิที่มีสิทธิในการรับเงินปันผล 2 ครั้ง คือ นอกจากจะได้รับเงินปันผลตามอัตราที่กำหนดไว้แล้ว ยังจะได้รับเงินปันผลร่วมกับผู้ถือหุ้นสามัญอีกรอบหนึ่งหลังจากที่ยอมให้ผู้ถือหุ้นสามัญได้รับเงินปันผลไปจำนวนหนึ่งก่อนแล้ว

จำนวนเงินที่ยอมให้ผู้ถือหุ้นสามัญได้รับไปก่อนครั้งหนึ่งก่อนจะมาเริ่มรับนี้จะมากน้อยเท่าไรก็แล้วแต่จะตกลงกัน เช่น หุ้นบุริมสิทธิ 5% ร่วมรับหลังจากผู้ถือหุ้นสามัญได้รับแล้ว 8% เช่นนี้ หมายความว่า จำนวนเงินปันผลที่ประกาศจ่ายมาทั้งหมด จะแบ่งจ่ายตามลำดับดังนี้ คือ

ลำดับที่ 1 ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิได้รับ 5% ตามข้อตกลง

ลำดับที่ 2 ผู้ถือหุ้นสามัญได้รับ 8%

ลำดับที่ 3 ส่วนที่เหลือแบ่งเฉลี่ยระหว่างผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิและสามัญ

ในกรณีที่ไม่ได้กำหนดไว้ว่าจะร่วมรับหลังจากผู้ถือหุ้นสามัญรับไปแล้วเท่าไรก็ให้ถือว่าจะร่วมรับหลังจากผู้ถือหุ้นสามัญได้รับไปในอัตราเท่ากับผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิ เช่น อกหุ้นบุริมสิทธิ 5% ร่วมรับ เช่นนี้หมายความว่า จำนวนเงินปันผลที่ประกาศจ่ายมาทั้งหมดจะแบ่งตามลำดับดังนี้

ลำดับที่ 1 ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิได้รับ 5% ตามข้อตกลง

ลำดับที่ 2 ผู้ถือหุ้นสามัญได้รับ 5%

ลำดับที่ 3 ส่วนที่เหลือแบ่งเฉลี่ยระหว่างผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิและสามัญ

อย่างไรก็ตามการร่วมรับในลำดับที่ 3 นั้นจะร่วมรับเป็นจำนวนเท่าไรก็ขึ้นอยู่กับข้อตกลง เช่นเดียวกัน คือ อาจจะให้มีสิทธิร่วมรับเท่า ๆ กับหุ้นสามัญ คือ แบ่งเฉลี่ยเงินปันผล ส่วนที่เหลือไปตามจำนวนทุนของห้องสองฝ่ายเท่า ๆ กัน ซึ่งเรียกว่า เป็นการร่วมรับเต็มจำนวน

(Fully Participated Preferred Stock) หรือจะให้ร่วมรับกันตามอัตราส่วนที่กำหนดไว้ ซึ่งเรียกว่า การร่วมรับบางส่วน (Partial Participated Preferred Stock) ก็ได้ ในกรณีที่ไม่มีการตกลงกันว่าจะได้ร่วมรับเท่าไร ก็ให้ดีอ้ว่าเป็นการร่วมรับเต็มจำนวน

๑) **บุริમสิทธินิดไม่ร่วมรับ (Non-Participated Preferred Stock)** คือหุ้นบุริมสิทธินิดที่มีสิทธิได้รับเงินปันผลตามอัตราที่กำหนดไว้ครั้งเดียว ส่วนที่เหลือหลังจากแบ่งให้ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิแล้วจะตกเป็นของผู้ถือหุ้นสามัญเดิมผู้เดียว ดังนั้น จากตัวอย่างข้างต้นในกรณีที่เป็นหุ้นบุริมสิทธินิด 5% ไม่ร่วมรับ ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธินิดจะได้รับเงินปันผลเฉพาะในลำดับที่ 1 เท่านั้น ส่วนที่เหลือหลังจากนั้นไม่ว่าจะมากหรือน้อยเท่าไรผู้ถือหุ้นสามัญจะเป็นผู้รับไปทั้งสิ้น

๒) **หุ้นบุริมสิทธินิดแปลงสภาพ (Convertible Preferred Stock)** คือหุ้นบุริมสิทธิที่บริษัทให้โอกาสในการเปลี่ยนเป็นหุ้นชนิดอื่นได้ตามอัตราแลกเปลี่ยน และภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ เหตุที่บริษัทออกหุ้นชนิดนี้ก็เพื่อชูงใจให้มีคนสนใจซื้อหุ้นมากขึ้น เพราะหุ้นที่แปลงสภาพได้จะมีสภาพคล่องมากกว่า กล่าวคือ ถ้าเป็นหุ้นบุริมสิทธินิดที่ให้สิทธิแปลงสภาพเป็นหุ้นสามัญได้ ถ้าหุ้นสามัญมีราคาตลาดสูง หรือมีแนวโน้มที่จะได้รับเงินปันผลสูง ผู้ถือหุ้นก็มีโอกาสที่จะเปลี่ยนมาถือหุ้นสามัญได้ ถ้าเป็นหุ้นบุริมสิทธินิดที่เปลี่ยนไปเป็นหุ้นก็ได้ ดับริษัทบริหารงานขาดทุน หรือมีผลกำไรต่ำ ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธินิดจะขอเปลี่ยนสภาพจากการเป็นผู้ถือหุ้นมาเป็นเจ้าหนี้ของบริษัทโดยการถือหุ้นกู้และได้รับผลตอบแทนเป็นดอกเบี้ยในอัตราที่แน่นอนได้เช่นกัน

๓) **หุ้นบุริมสิทธินิดໄດ้ออนกืน (Callable Preferred Stock)** คือหุ้นบุริมสิทธินิดที่บริษัทมีสิทธิขอໄດ้ออนหุ้นกืนได้ภายในกำหนดระยะเวลา เป็นจำนวนเงินเท่าที่ได้ตกลงไว้แล้วตอนจดทะเบียนเมื่อออกหุ้น ซึ่งเราเรียกจำนวนเงินที่จะคืนทุนว่า “ราค่าໄได้ออน” (Redemptive Value) ซึ่งตามปกติราคาໄได้ออนหุ้นกืนนี้บริษัทก็จะกำหนดไว้ในราคาก่อสร้างก่อนหุ้นทั้งนี้ เพื่อมิให้ผู้ถือหุ้นมีความรู้สึกว่า บริษัทเอาเปรียบผู้ถือหุ้นโดยถือโอกาสปลดผู้ถือหุ้นออก เมื่อไม่มีความจำเป็นต้องใช้เงินทุนจำนวนนี้อีกต่อไป

2. **หุ้นสามัญ (Common Stock)** คือ หุ้นที่มีอยู่โดยทั่วไปในบริษัท เมื่อจัดตั้งบริษัทขึ้น จะต้องมีหุ้นสามัญอยู่เสมอ เพราะหุ้นสามัญเป็นหุ้นที่มีสิทธิในการควบคุมการบริหารงานของบริษัทโดยผ่านมติที่ประชุมผู้ถือหุ้น

ผู้ถือหุ้นสามัญจะเป็นผู้มีสิทธิในเรื่องต่อไปนี้

ก. สิทธิในการออกเสียงในที่ประชุมผู้ถือหุ้น (Voting Right) สิทธิข้อนี้เป็นสิทธิในการควบคุมการบริหารงานของบริษัท การแต่งตั้งกรรมการบริหารงาน การแต่งตั้งผู้สอบบัญชี

การพิจารณาผลการดำเนินงาน การจัดสรรกำไรและการจ่ายเงินปันผล และเรื่องอื่น ๆ ที่มีความสำคัญต่อฐานะการดำเนินงานของบริษัทล้วนต้องนำผ่านเข้าที่ประชุมผู้ถือหุ้นประจำปีด้วยกันทั้งสิ้น ผู้ถือหุ้นบุริમสิทธิไม่มีสิทธิออกเสียงในที่ประชุมผู้ถือหุ้นแต่อย่างใด

๖. สิทธิในการซื้อหุ้นที่บริษัทอาจจะออกเพิ่มภายหลังตามสัดส่วนหุ้นเดิมที่ตนถืออยู่ (Preemptive Right) ในกรณีที่บริษัทจะระเบี่ยนเพิ่มทุนในภายหลัง จำนวนหุ้นสามัญที่ได้จดทะเบียนเพิ่มนี้จะต้องให้สิทธิผู้ถือหุ้นสามัญเดิมซื้อก่อน ตามอัตราส่วนหุ้นเดิมที่เขาถือหุ้นอยู่ ถ้าผู้ถือหุ้นเดิมสะสมสิทธิไม่ซื้อจึงจะนำเสนอขายให้บุคคลอื่นได้

อย่างไรก็ตามในเรื่องการแบ่งผลกำไรเมื่อมีการประกาศจ่ายเงินปันผลให้ผู้ถือหุ้นตามมติที่ประชุมผู้ถือหุ้น หุ้นสามัญจะได้รับเงินปันผลหลังจากที่ได้จ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิไปจนครบตามสิทธิของบุริมสิทธิแล้ว และเข่นเดียวกับการเลิกกิจการ เมื่อเลิกกิจการมีการทำะเงินคืนทุน หุ้นสามัญจะได้รับส่วนแบ่งคืนทุนเป็นลำดับสุดท้ายหลังจากที่ได้จ่ายคืนให้หุ้นบุริมสิทธิไปจนครบจำนวนแล้ว

มูลค่าและราคาขายหุ้น

มูลค่าหุ้นสามารถแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ หุ้นมีมูลค่า (Par Value Stock) และหุ้นไม่มีมูลค่า (No Par Value Stock)

๑. **หุ้นมีมูลค่า** (Par Value Stock) ได้แก่ หุ้นชนิดที่มีราคากำหนดไว้ในใบหุ้น มูลค่าหุ้นที่กำหนดไว้นี้จะเป็นจำนวนที่จำกัดของเขตความรับผิดชอบของผู้ถือหุ้นต่อหนี้สินของบริษัท คือ ผู้ถือหุ้นรับผิดชอบต่อหนี้สินของบริษัทเพียงเท่ามูลค่าหุ้นที่กำหนดไว้เท่านั้น

การซื้อขายหุ้นอาจจะคลงราคากลางราคาซื้อขาย (Market Value) ที่แตกต่างไปจากมูลค่าหุ้นได้ ในการนี้ที่ราคาซื้อขายหุ้น (Market Value) สูงกว่าราคามูลค่าหุ้น ส่วนแตกต่างที่สูงกว่านี้ในทางบัญชีเรียกว่า “เงินสูงกว่ามูลค่าหุ้น” หรือ “ส่วนเกินมูลค่าหุ้น” (Premium or Paid-in Capital in Excess of Par Value) และถ้าราคาซื้อขายหุ้นต่ำกว่าราคามูลค่าหุ้น ส่วนแตกต่างที่ต่ำกว่านี้ในทางบัญชีเรียกว่า “เงินต่ำกว่ามูลค่าหุ้น” หรือ “ส่วนต่ำกว่ามูลค่าหุ้น” (Discount or Paid-in Capital in Deficit of Par Value) อย่างไรก็ตามสำหรับการซื้อขายหุ้นในประเทศไทยกฎหมายห้ามมิให้บริษัทขายหุ้นในราคาย่อมต่ำกว่ามูลค่าหุ้น

๒. **หุ้นไม่มีมูลค่า** (No Par Value Stock) ได้แก่ หุ้นชนิดที่ไม่มีมูลค่ากำหนดไว้ในเอกสารใบหุ้น คงปล่อยให้ตลาดเป็นผู้กำหนดราคาขึ้นมาเอง หุ้นประเภทนี้จะมีเฉพาะในบาง

ประเทศไทย หรือในบางรัฐของสหรัฐอเมริกาเท่านั้นที่มีกฎหมายอนุญาตให้บริษัทออกหุ้นชนิดที่ไม่มีมูลค่าได้ การออกหุ้นชนิดไม่มีมูลค่าสามารถจัดปัญหาข้อบกพร่องของการออกหุ้นชนิดมีมูลค่า สำหรับเรื่องต่อไปนี้ คือ

ก. ไม่ต้องการให้มูลค่าหุ้นที่กำหนดไว้เป็นเครื่องชี้นำราค้าซื้อขายในตลาดหุ้น เพราะเห็นว่าราค้าซื้อขายในตลาดหุ้นควรจะเป็นราคากลางที่ผู้ซื้อได้ประเมินจากฐานะการเงินและความสามารถในการหากำไรในอนาคตอย่างแท้จริง การกำหนดราคามูลค่าหุ้นไว้ ทำให้ราคาตลาดถูกกำหนดขึ้นโดยยึดถือราคามูลค่าหุ้นเป็นเกณฑ์

ข. ไม่ต้องการรับรู้และบันทึกส่วนแตกต่างระหว่างราคายกับมูลค่าหุ้นในบัญชี จะบันทึกราคากลางของหุ้นเท่ากับราคากลางที่ขายได้เพียงราคเดียว อย่างไรก็ตามในกรณีที่บริษัทด้วยการบันทึกส่วนแตกต่างนี้ในบัญชี คณะกรรมการก็จะกำหนดราคากลางขึ้นมา เรียกว่า “ราคากลาง” (Stated Value) ซึ่งในกรณีนี้การบันทึกบัญชีจะมีสภาพเช่นเดียวกับการขายหุ้นที่มีมูลค่าหุ้น

ก. ไม่ต้องการให้มีการตีราคาสินทรัพย์สูงกว่าราคากลางที่แท้จริง ในกรณีที่มีการนำหุ้นไปแลกเปลี่ยนกับสินทรัพย์ เพราะถ้าเป็นหุ้นที่มีมูลค่าหุ้น บริษัทก็จะพยายามตีราคากลางให้ได้ใกล้เคียงมูลค่าหุ้น เมื่อว่าค่าที่แท้จริงจะต่างกันมาก ถ้าเป็นหุ้นไม่มีมูลค่าสินทรัพย์ก็จะถูกประเมินราคามาตรฐานที่เป็นจริงโดยอิสระ

จ. ต้องการปลดปล่อยความรับผิดชอบของผู้ถือหุ้นเกี่ยวกับจำนวนเงินต่ำกว่ามูลค่าหุ้น เพราะในประเทศไทยที่มีการยอมให้ขายหุ้นต่ำกว่ามูลค่า ผู้ซื้อหุ้นซึ่งต่ำกว่ามูลค่าหุ้นก็จะต้องรับผิดชอบนำเงินส่วนต่างนี้มาชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้ด้วยในกรณีที่บริษัทมีทรัพย์สินไม่พอชำระหนี้

อย่างไรก็ตาม สำหรับประเทศไทยไม่อนุญาตให้บริษัทออกหุ้นชนิดไม่มีมูลค่า

แบบของใบหุ้น

กฎหมายกำหนดให้บริษัทต้องจัดทำใบหุ้น (Certificate Stock) มอบให้แก่ผู้ถือหุ้นทุกคนในใบหุ้นทุก ๑ ใบนั้นจะต้องมีลายเซ็นกรรมการและประทับตราของบริษัทเป็นสำคัญ และในใบหุ้นจะต้องมีข้อความต่อไปนี้คือ

- (1) ชื่อบริษัท
- (2) เลขหมายหุ้น
- (3) มูลค่าหุ้นหนึ่งเป็นเงินเท่าใด
- (4) ถ้าเป็นหุ้นที่ยังใช้เงินไม่ครบ ให้ระบุไว้ด้วยว่าได้ใช้หุ้นค่าหุ้นแล้วหุ้นลงทะเบียนไว้

(5) ข้อผู้ถือหุ้นหรือกำແຄลงວ່າໄດ້ອອກໃບຫຸ້ນນັ້ນໄທແກ່ຜູ້ອືອ

ກາຮອກໃບຫຸ້ນທຳໄດ້ 2 ແບນ ຄືອ

1. ແບນະບຸຂໍອົງຜູ້ອືອຫຸ້ນໃນໃບຫຸ້ນ
2. ແບນໄມ່ຮະບຸຂໍອົງຜູ້ອືອຫຸ້ນໃນໃບຫຸ້ນ

ບຣີຍັກສາມາດຈະເລືອກໂຄກໃນຫຸ້ນແບນໄດ້ກີໄດ້ ແຕ່ລ້າເປັນໃບຫຸ້ນນັດໄມ່ຮະບຸຂໍອົງຜູ້ອືອຈະອອກໃບຫຸ້ນໃຫ້ຜູ້ອືອໄດ້ກີຕ່ອມເມື່ອໄດ້ຮັບຈຳກຳຫຸ້ນເຕີມນຸລຄໍາແລ້ວ ສໍາຫັບໃບຫຸ້ນແບນະບຸຂໍອົງຜູ້ອືອໃນໃບຫຸ້ນນັ້ນສາມາດອອກໃບຫຸ້ນໃຫ້ໄດ້ແມ່ວ່າຈະຈຳກຳຫຸ້ນມາເພີ່ມນາງສ່ວນຂອງນຸລຄໍາຫຸ້ນ ແຕ່ຈະຕ້ອງຮະບຸວ່າຫຸ້ນນັ້ນໄດ້ໃຊ້ຈຳກຳຫຸ້ນມາເປັນຈຳນວນເທົ່າໄຣ

ຫຸ້ນທີ່ໄມ່ຮະບຸຂໍອົງຜູ້ອືອ ບຣີຍັກຈະໄມ່ມີຮາຍຂໍອົງຜູ້ອືອຫຸ້ນໄວ້ໃນທະບັນຫຸ້ນ ກາຮໃສ່ສິທີໃນສູານະຜູ້ອືອຫຸ້ນຈະໃຫ້ສິທີແກ່ບຸກຄລທີ່ແສດງໃບຫຸ້ນໃນຂະນະໃຫ້ສິທີນັ້ນ ລ້າຜູ້ອືອຫຸ້ນຕ້ອງກາຮໂອນຫຸ້ນໃຫ້ບຸກຄລອື່ນ ກີທຳໄດ້ໂດຍກາຮສ່ວນມອນໃບຫຸ້ນໃຫ້ແກ່ກັນເທົ່ານັ້ນ

ແຕ່ລ້າເປັນຫຸ້ນຮະບຸຂໍອົງຜູ້ອືອແລ້ວ ບຣີຍັກຈະມີຮາຍຂໍອົງຜູ້ອືອຫຸ້ນໄວ້ໃນທະບັນຫຸ້ນຂອງບຣີຍັກ ກາຮໂອນຫຸ້ນນັ້ນຈະມີຜລກີຕ່ອມເມື່ອຜູ້ອືອຫຸ້ນໄດ້ມາຈຳກຳທະບັນກາຮໂອນກັນບຣີຍັກ ໂດຍບຣີຍັກຈະຍົກເລີກຫຸ້ນເປົ້າ ແລະອອກຫຸ້ນໃໝ່ໃຫ້ແກ່ນ ບຣີຍັກຈະໃຫ້ສິທີໃນສູານະຜູ້ອືອຫຸ້ນແກ່ບຸກຄລທີ່ປຽກງູ້ໃນທະບັນກາຮຜູ້ອືອຫຸ້ນຂອງບຣີຍັກເທົ່ານັ້ນ

ສະຖຸປັບແຕກຕ່າງຮ່າງຫຸ້ນຮະບຸຂໍອົງຜູ້ອືອ ແລະຫຸ້ນໄມ່ຮະບຸຂໍອົງຜູ້ອືອ

ຫຸ້ນຮະບຸຂໍອົງຜູ້ອືອ

1. ໃບຫຸ້ນອອກໃຫ້ໄດ້ແມ່ວ່າຈະຍັງຈຳກຳຫຸ້ນ ໃນເຕີມນຸລຄໍາ
2. ກາຮໂອນຫຸ້ນຈະຕ້ອງມາຈຳກຳທະບັນກາຮໂອນກັນບຣີຍັກ
3. ກາຮໃສ່ສິທີໃນສູານະຜູ້ອືອຫຸ້ນ ຈະໃຫ້ສິທີ ແກ່ບຸກຄລທີ່ມີຂໍປຽກງູ້ໃນທະບັນຫຸ້ນຂອງບຣີຍັກ
4. ບຣີຍັກຈະມີຮາຍຂໍອົງຜູ້ອືອຫຸ້ນໃນທະບັນຫຸ້ນເສນອ

ຫຸ້ນໄມ່ຮະບຸຂໍອົງຜູ້ອືອ

1. ໃບຫຸ້ນອອກໃຫ້ໄດ້ມີສ່າງໃຫ້ຈຳກຳຫຸ້ນເຕີມນຸລຄໍາ ແລ້ວ
2. ກາຮໂອນຫຸ້ນທຳໄດ້ໂດຍກາຮສ່ວນມອນໃບຫຸ້ນ ໂດຍມີຈຳຕ້ອງໄດ້ຮັບຄວາມຢືນຢັນຈາກບຣີຍັກ
3. ກາຮໃສ່ສິທີໃນສູານະຜູ້ອືອຫຸ້ນ ຈະໃຫ້ສິທີ ແກ່ບຸກຄລທີ່ແສດງໃບຫຸ້ນເປັນສໍາຄັນ
4. ບຣີຍັກຈະໄມ່ມີຮາຍຂໍອົງຜູ້ອືອຫຸ້ນແໜ່ນອນໃນທະບັນຫຸ້ນ

ตัวอย่างใบอนุญาต

ต้นข้าวใบอนุญาต	ใบอนุญาตที่ / 25	บริษัท	ใบอนุญาตที่
บานชูนสกุลที่	ออกเมื่อวันที่	ผู้ผลิตพุทธศาสนา	บานชูนสกุลที่ .....
ชื่อผู้ขออนุญาต	จังหวัดเชียงใหม่	บานชูนสกุลที่	บานชูนสกุลที่ .....
จำนวนหุ้น	หมายเลขอื่นของรัฐสภา	บานชูนสกุลที่	บานชูนสกุลที่ .....
ได้ซื้อรักษาหุ้นเดียว หุ้นเดียว	หมายเหตุ	บานชูนสกุลที่	บานชูนสกุลที่ .....
รวมเงินเดือนที่ได้รับเดือนละ	บานชูนสกุลที่	บานชูนสกุลที่	บานชูนสกุลที่ .....
ในการขอใบอนุญาตนี้นับเป็น	เดือนเดียวกับหุ้นเดียวกันเดือนเดียวกัน	บานชูนสกุลที่	บานชูนสกุลที่ .....
ลงวันที่	/ 25	ลงวันที่	ลงวันที่ .....
กรรมการ	กรรมการ	กรรมการ	กรรมการ
กรรมการ	กรรมการ	กรรมการ	กรรมการ
ลายเซ็นของหุ้น	ลายเซ็นของหุ้น	ลายเซ็นของหุ้น	ลายเซ็นของหุ้น .....
วันที่	/ 25	วันที่	วันที่ .....
เอกสารแนบท้าย		เอกสารแนบท้าย	
เอกสารแนบท้าย		เอกสารแนบท้าย	

ກະເບີນຫຸ້ນ

ກວ່າມນໍານັກປົບໃຫ້ຮັບທັດກຳທະເບີນຫຸ້ນ ຊິ່ງແສດງຮາຍລະເອີຍດເກື່ອງກັບຜູ້ຄົວຫຸ້ນຈຳນວນ
ຫຸ້ນແລະໝາຍເລຂຫຸ້ນທີ່ຜູ້ຄົວຫຸ້ນແຕ່ລະຄນຄອບກຣອງອູ້ນໃນຮະເວລານີ້⁷ ។

ຕາມ ປພ. ນາຕຣາ 1138 ກໍາທັດໃຫ້ສຸມດທະເບີນຫຸ້ນຈະຕ້ອງມີຮາຍກາດດັ່ງຕ່ອງໄປນີ້

1. ຂໍ້ອະດັບ ກັບອາຊີວະ ດ້າຫາກວ່າມີຂອງຜູ້ຄົວຫຸ້ນ ບ້ອແດລງເຮືອງຫຸ້ນຂອງຜູ້ຄົວຫຸ້ນຄົນ
ນີ້⁷ ແກ່ຫຸ້ນອອກຕາມເລຂໝາຍແລະຈຳນວນເນີນທີ່ໄດ້ໃຫ້ເລົ້າ ທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນໃຫ້ຄົວຫຸ້ນ
ໄດ້ໃຫ້ເລົ້າຂອງຫຸ້ນຂອງຜູ້ຄົວຫຸ້ນຄົນນີ້⁷ ।
2. ວັນ ເດືອນ ປີ ຊິ່ງໄດ້ລັງທະເບີນນຸກຄລຜູ້ຫຸ້ນນີ້⁷ ເປັນຜູ້ຄົວ
3. ວັນ ເດືອນ ປີ ຊິ່ງນຸກຄລໄດນຸກຄລຫົ່ງຈາດຈາກເປັນຜູ້ຄົວຫຸ້ນ
4. ໝາຍເລຂໃນຫຸ້ນແລະວັນທີລົງໃນໃບໜິດອອກໃຫ້ແກ່ຜູ້ຄົວ ແລະເລຂໝາຍຂອງຫຸ້ນຊື່
ໄດ້ລັງໄວ້ໃນໃບຫຸ້ນນັ້ນ
5. ວັນທີໄດ້ຂົດໜ່າໃນຫຸ້ນຈິດຮະນຸ້ຊ່ອ ທີ່ໄດ້ຂົດອອກໃຫ້ແກ່ຜູ້ຄົວ

ກະເບີນຫຸ້ນນີ້ຈະຕ້ອງເກີບຮັກຢາໄວ້ ແລະ ສຳນັກງານຂອງບຣີຍັກ ແລະຕ້ອງສາມາດເປີດໃຫ້ແກ່
ຜູ້ຄົວຫຸ້ນຂອງບຣີຍັກດູໃດໃນຮ່ວງເວລາທໍາການໂດຍໄມ່ເສີຍຄ່າທຽມເນີຍໄດ້⁷ 。

ກຣມກາຮອງບຣີຍັກມີໜ້າທີ່ສັງສຳແນບຝູ້ຮ່າຍຂໍ້ອື່ນທີ່ຂັງກັງເປັນຜູ້ຄົວຫຸ້ນອູ້ທັງໝາດໃນ
ບຣີຍັກ ເວລາທີ່ປະໜຸນແລະຮາຍຂໍ້ອື່ນທີ່ບາດຈາກການເປັນຜູ້ຄົວຫຸ້ນເດີນນັບຈາກວັນປະໜຸນສາມັ້ນຄົງທີ່
ແລ້ວໄປໃຫ້ແກ່ນາຍກະເບີນອ່າງນ້ອຍປຶກຄົງ ພາຍໃນຮະເວລາ 14 ວັນ ນັ້ນຈາກ ວັນປະໜຸນສາມັ້ນ
ຜູ້ຄົວຫຸ້ນ⁷

⁷ ປພ. ນາຕຣາ 1139

ព័ត៌មានប្រចាំឆ្នាំសេវាអនុញ្ញាត

អ្នកដ្ឋានអុបាទ
នាមខ្លួន

តម្លៃ

តម្លៃ
រាយការ

ទាក់ទង

លេខ / ឈ្មោះ

សម្រាប់ប្រើប្រាស់

សម្រាប់ប្រើប្រាស់

ប្រើប្រាស់

ជាកត

អ្នក

អ្នកប្រើប្រាស់

ឈ្មោះ

ការប្រើប្រាស់ប្រចាំឆ្នាំ
នាមខ្លួន

សាធារណ៍

គ្រប់

ส่วนของผู้ถือหุ้น (Stockholders' Equity)

ส่วนของผู้ถือหุ้น คือ ส่วนทุนของบริษัททั้งหมด อันได้แก่ ผลลัพธ์ที่เกิดจากการนำสินทรัพย์ทั้งสิ้นของบริษัทกลบด้วยหนี้สินทั้งสิ้น

$$\text{สินทรัพย์} = \text{หนี้สิน} + \text{ทุน}$$

$$\text{สินทรัพย์} = \text{หนี้สิน} + \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}$$

$$\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น} = \text{สินทรัพย์} - \text{หนี้สิน}$$

ส่วนของผู้ถือหุ้นสามารถจำแนกออกได้เป็น 3 หัวข้อดังนี้ คือ

1. ทุนเรือนหุ้น (Contributed Capital) ได้แก่ จำนวนทุนตามมูลค่า แต่ละประเภทที่ได้จดทะเบียน นำออกจำหน่ายและเรียกชำระค่าหุ้นแล้ว

2. ส่วนเกินทุน (Paid in Surplus) ได้แก่ ส่วนที่ผู้ถือหุ้นเป็นผู้จัดทำมาในส่วนที่นอกเหนือจำนวนทุนตามมูลค่าหุ้น ซึ่งได้แก่ ส่วนเกินหรือส่วนต่างกว่ามูลค่าหุ้น ส่วนเกินทุนในการปรับมูลค่าสินทรัพย์ตามบัญชี ส่วนเกินทุนจากการได้ถอนหุ้น ฯลฯ

3. กำไรสะสม (Retained Earnings) ได้แก่ ส่วนทุนที่บริษัทได้มาจากการดำเนินงานในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชี (ผลกำไรขาดทุน-ประจำปี) และยังไม่ได้แบ่งให้แก่ผู้ถือหุ้น ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 2 ส่วนย่อย ๆ คือ กำไรสะสมที่จัดสรรแล้ว (Appropriated Retained Earnings) ได้แก่ พ ragazzi สำรองเพื่อการต่าง ๆ และกำไรสะสมที่ยังไม่จัดสรร (Un-Appropriated Retained Earnings) ได้แก่ กำไรสะสมส่วนที่เหลือจากการจัดสรรและรอแบ่งให้ผู้ถือหุ้น

ลักษณะตามที่อธิบายมาข้างต้น นำมาสรุปในรูปแบบของรายงานงบการเงินพอสังเขป ดังนี้

ស៊រុណនកិត្តិអូអីន (Stockholders Equity)

1. អូអីនរឹងអូអីន (Capital Stock)

1.1 អូអីនអុនបុរិមសិទិ (Preferred Stock)

1.2 អូអីនសាមិត្វ (Common Stock)

2. ស៊រុណកិនអូអីន (Paid in Surplus others Contributed Capital)

2.1 ស៊រុណកិនមូលគារអូអីនបុរិមសិទិ (Premium on Preferred Stock)

(ស៊រុណចាំការវាមូលគារអូអីនបុរិមសិទិ) (Discount on Preferred Stock)

2.2 ស៊រុណកិនមូលគារអូអីនសាមិត្វ (Premium on Common Stock)

(ស៊រុណចាំការវាមូលគារអូអីនសាមិត្វ) (Discount on Common Stock)

2.3 ស៊រុណកិនអូអីន-ជាការបន្ទាគ (Surplus from Donation)

2.4 ស៊រុណកិនអូអីន-ជាការໄត់ឈឺអូអីន (Surplus from Kedemption of Stock)

2.5 ស៊រុណកិនអូអីន-ជាការខាយអូអីនរួបកិន (Surplus from Sale of Treasury Stock)

2.0 ស៊រុណកិនអូអីន-ជាការប្រែប្រើប្រាស់មូលគារសិនទរីបី (Unrealized in increment from write-up of Fixed Assets)

2.7 ស៊រុណកិនអូអីន-ជាការប្រែប្រើប្រាស់មូលគារកុងត្រា (Surplus from Revaluation of currency)

2 . 8 ស៊រុណកិនអូអីន-ជាការ

3. ការឱ្យសម (Retained Earning)

3.1 ការឱ្យសម ចំណាំ សរុប (Appropriated Retained Earning)

3.1.1 អូអីនសំរុចតាមក្បាលមាយ (Legal Reserve)

3.1.2 អូអីនសំរុចដើម្បីការខាយការណ៍ (Reserve for Expansion)

3.1.3 អូអីនសំរុចដើម្បីការឱ្យឈឺឈឺអូអីន (Reserve for Contingencies)

3.1.4 អូអីនសំរុចដើម្បី ទីផ្សារ

3.2 ការឱ្យសមយ៉ាងឬណូវចំណាំ សរុប (Unappropriated Retained Earning)

คำศัพท์

1. ศัพท์ที่เกี่ยวกับทุนเรือนหุ้น (Capital Stock)

(1) ทุนจดทะเบียน (Authorized Capital) ได้แก่ จำนวนทุนที่จดทะเบียนไว้กับกระทรวงพาณิชย์ว่าประกอบด้วยหุ้นชนิดใดบ้าง แต่ละชนิดแบ่งเป็นกี่หุ้น มูลค่าหุ้นละเท่าใด เช่น จดทะเบียนหุ้นบุริมสิทธิ 6% ชนิดสามัญและไม่ร่วมรับ 10,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 20 บาท และหุ้นสามัญ 1,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 500 บาท ในกรณีนี้ทุนจดทะเบียนของบริษัทคือ ทุนจดทะเบียนหุ้นบุริมสิทธิ 200,000 บาท และทุนจดทะเบียนหุ้นสามัญ 500,000 บาท

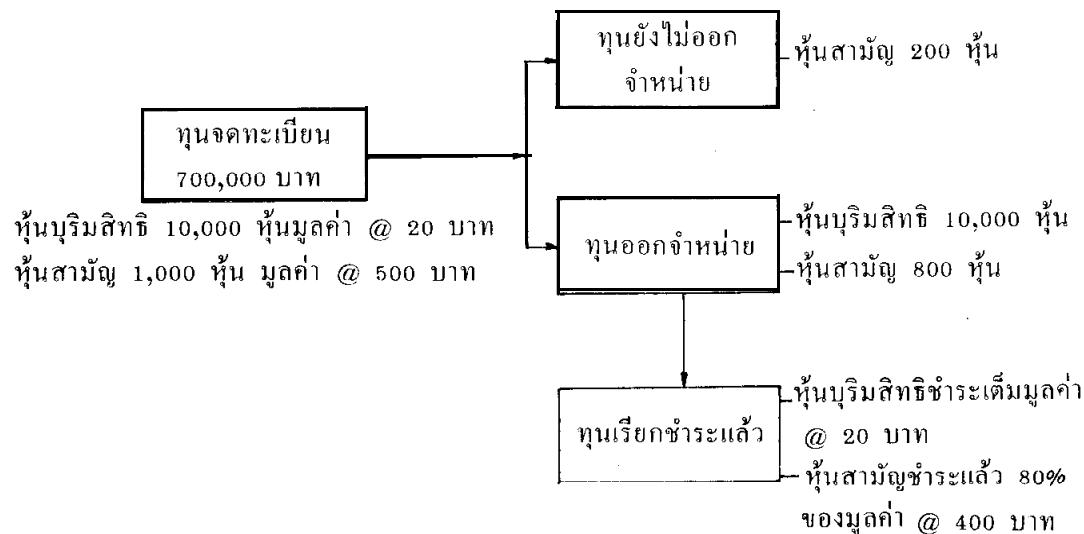
(2) ทุนที่ออกจำหน่าย (Issued Capital) ได้แก่ จำนวนหุ้นที่บริษัทได้นำออกขายโดยมีผู้ซื้อหุ้นแล้ว สำหรับหุ้นที่บริษัทขายไปเรียบร้อยแล้วเราเรียกว่า หุ้นที่ขายแล้ว

(3) ทุนที่ยังไม่ออกจำหน่าย (Unissued Capital) ได้แก่ จำนวนหุ้นส่วนที่จดทะเบียนไว้และยังไม่ได้นำออกขาย

(4) ทุนที่ชำระแล้ว (Paid up Capital) ได้แก่ จำนวนตามมูลค่าหุ้นในส่วนที่ผู้ถือหุ้นได้ชำระเงินมาแล้ว

(5) ทุนหุ้นให้จอง (Subscribed Capital) ได้แก่ ทุนที่บริษัทนำออกจำหน่ายแล้ว แต่ผู้ซื้อหุ้นยังชำระเงินไม่ครบตามมูลค่าหุ้น และบริษัทยังไม่ได้ออกใบหุ้นให้แก่ผู้ถือหุ้น ดังนั้น ทุนหุ้นได้จองนี้คือเป็นส่วนหนึ่งของทุนที่ออกจำหน่ายแล้ว

(6) ทุนหุ้นได้รับคืน (Treasury Stock) คือหุ้นที่บริษัทจำหน่ายออกไปเรียบร้อยแล้ว และภายหลังบริษัทได้รับกลับคืนมาไว้ในครอบครองโดยไม่ได้มีวัตถุประสงค์ที่จะยกเลิกหุ้นจำนวนนั้นแต่ประการใด ซึ่งต่อมาในภายหลังบริษัทจะต้องขายหุ้นจำนวนนี้ออกไปอีก

2. สัพท์เกี่ยวกับราคาหุ้น (Stock Value)

(1) Par Value (มูลค่าหุ้น) คือ มูลค่าที่กำหนดไว้ในใบหุ้น เป็นมูลค่าที่ใช้บันทึกในบัญชีหุ้นเรือนหุ้น ซึ่งอาจจะเป็นบัญชีหุ้นหุ้นบุริมสิทธิ หรือหุ้นหุ้นสามัญ มูลค่าหุ้นนี้จะเป็นราคาที่กำหนดของความรับผิดชอบในหนี้สินของบริษัทของผู้ถือหุ้น คือจะรับผิดเท่ามูลค่าที่กำหนดไว้เท่านั้น

(2) Stated Value (มูลค่าที่กำหนดไว้) ก่อตัวคือ ในกรณีที่เป็นหุ้นชนิดไม่มีมูลค่าระบุไว้ในใบหุ้น (No Par Stock) ซึ่งกฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการกำหนดมูลค่าขึ้นมาแทน Par Value ทั้งนี้เพื่อจะใช้มูลค่านี้บันทึกในบัญชีหุ้นเรือนหุ้น

(3) Market Value (ราคาตลาด) คือ ราคาน้ำด้วยหุ้นตกลงซื้อขายกันในตลาด ราคานี้จะถูกกำหนดขึ้นด้วยปัจจัยดังต่อไปนี้

(ก) โอกาสและความสามารถในการหากำไรของบริษัทในอนาคต

(ข) อัตราเงินปันผลที่คาดว่าจะจ่ายสำหรับหุ้นหนึ่ง ๆ

(ก) ฐานะการเงินของบริษัทในปัจจุบัน

(ง) ความเชื่อถือของผู้ลงทุนต่อโอกาสความเจริญก้าวหน้าของบริษัท

(จ) ภาวะเศรษฐกิจและการเงินในตลาดเงินทุน

(4) Book Value (ราคาตามบัญชี) คือ ราคางานสินทรัพย์สุทธิของกิจการซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ถือหุ้น (Outstanding Stock) 1 หุ้น คำว่า สินทรัพย์สุทธิ หมายถึง สินทรัพย์ทั้งสิ้นของบริษัทหักด้วยหนี้สินของบริษัท ในกรณีที่กิจการมีหุ้นสามัญประเภทเดียว (Book Value Per Share) คำนวณได้โดยการนำส่วนของผู้ถือหุ้นทั้งหมดมาหารด้วยจำนวนหุ้นที่อยู่ในมือบุคคลภายนอก

(5) Liquidation Value (ราคาน้ำด้วยการแล้วขายสินทรัพย์และจ่ายชำระหนี้สินให้แก่เจ้าหนี้ทั้งสิ้นของบริษัท เรียบร้อยแล้ว และเนื่องจากสินทรัพย์อาจขายได้มากหรือน้อยกว่าราคาน้ำด้วยในบัญชี เพราจะนั้น Liquidation Value นี้อาจจะสูงหรือต่ำกว่า Book value ในกรณีที่บริษัทมีหุ้นมากกว่า 1 ชนิด Liquidation Value ของหุ้นแต่ละชนิดจะเป็นอยู่กับสิทธิพิเศษของแต่ละชนิดที่มีอยู่ หุ้นชนิดที่ได้รับสิทธิพิเศษในการได้ส่วนแบ่งคืนทุนก่อน ได้แก่ หุ้นบุริมสิทธิ ดังนั้น Liquidation Value ของหุ้นบุริมสิทธิจะเท่ากับจำนวนที่ตกลงไว้ ส่วนที่เหลือจึงเป็น Liquidity Value ของหุ้นสามัญ

(6) Redemption Value (ราคาก่อต้นคืน) คือ ราคางานหุ้นบุริมสิทธิชนิดได้ถอนคืนที่ได้กำหนดราคาเงินคืนทุน เมื่อบริษัทต้องการได้ถอนหุ้นคืนไว้ Redemption Value นี้อาจจะ

เท่ากับ Par Value หรือเท่ากับ Par Value บวกเงินปันผลส่วนที่ยังค้างจ่ายจนถึงวันไถ่ถอน หรือเท่ากับ par value บวกเงินปันผลค้างจ่ายจนถึงวันไถ่คืน และบวกด้วยส่วนเกิน par value อีกจำนวนหนึ่งซึ่งบริษัทยินดีที่จะจ่ายให้ ในกรณีที่บริษัทไถ่ถอนหุ้นคืนและจ่ายเงินคืนทุนสูงเกินกว่า premium ซึ่งเคยออกให้ส่วนที่จ่ายเกินไปนั้นให้หักออกจากกำไรสะสม

คำถ้ามท้ายบท

1. การดำเนินธุรกิจในรูปของบริษัทจำกัด จะก่อให้เกิดผลดีและผลเสียอย่างไรบ้าง
2. ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัทประกอบด้วยอะไรบ้าง แรงรายละเอียด
3. หุ้นทุนของบริษัทมีกี่ประเภท อะไรบ้าง
4. หุ้นสามัญและหุ้นบุริมนสิทธิ์ต่างกันอย่างไร
5. ส่วนต่างกว่ามูลค่าหุ้น และส่วนเกินมูลค่าหุ้น คืออะไร
6. จด章หมายความหมายของคำต่อไปนี้ในส่วนที่เกี่ยวกับหุ้นบุริมนสิทธิ์
  - (1) บุริมนสิทธิ์
  - (2) สะสม
  - (3) ไม่สะสม
  - (4) ร่วมรับ
  - (5) ไม่ร่วมรับ
7. ในหุ้นมีกี่แบบ จด章หมายความแตกต่างของแบบของใบหุ้นดังกล่าวในส่วนที่มีความสำคัญต่อบริษัท
8. จด章หมายคำศัพท์ต่อไปนี้
  - (1) ทุนจดทะเบียน (Authorized Capital)
  - (2) ทุนที่ออกจำหน่าย (Issued Capital)
  - (3) ทุนที่เรียกชำระ (Paid-up Capital)
  - (4) ทุนที่ออกจำหน่ายแล้ว (Outstanding Stock)
9. จด章หมายความหมายของคำต่อไปนี้ซึ่งเกี่ยวกับหุ้น
  - (1) มูลค่าหุ้น (Par Value)
  - (2) ราคาตลาด (Market Value)
  - (3) ราคากู้ดอนคืน (Redemption Value)
  - (4) ราคาตามบัญชี (Book Value)
  - (5) ราคากลางๆ ได้รับคืนทุนเมื่อเลิกกิจการ (Liquidity Value)
10. ส่วนของผู้ถือหุ้น (Owners' Equity) คืออะไร ประกอบด้วยอะไรบ้าง
11. จดเพิ่มรายงานงบการเงินโดยรายละเอียดเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับส่วนของของผู้ถือหุ้น